

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 6 · MATURA USTNA 2027–2028

MITOLOGIA · KONTEKST: DZIEJE TRISTANA I IZOLDY

NIE OGLĄDAJ SIĘ, KOCHANIE

Pytanie jawne 6: *Miłość silniejsza niż śmierć. Omów zagadnienie na podstawie Mitologii (cz. I Grecja) Jana Parandowskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.*

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Miłość Orfeusza jest silniejsza od lęku przed śmiercią, choć nie wygrywa z nią dosłownie.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

Mit o Orfeuszu i Eurydyce pokazuje, że miłość daje odwagę, by zejść nawet do świata zmarłych, choć nie zawsze potrafi odwrócić los.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Orfeusz i Tristan kochają silniej niż śmierć, ale obie historie przypominają, że wielkie uczucie nie chroni przed ludzką słabością.

PLAN ODPOWIEDZI KROK PO KROKU

1. Postaw tezę: W jakim sensie miłość Orfeusza okazuje się silniejsza niż śmierć, skoro Eurydyka nie wraca z nim na ziemię?
2. Przypomnij przyczynę tragedii: Przed kim ucieka Eurydyka i co powoduje jej śmierć?
3. Zrozum siłę sztuki: Z czym Orfeusz schodzi do Hadesu? Jak na jego muzykę reagują Charon, Cerber i Erynie?
4. Wyjaśnij warunek: Co nakazuje Hades i w którym momencie Orfeusz traci Eurydykę po raz drugi?
5. Odczytaj finał: Co po śmierci Orfeusza dzieje się z jego głową? Dlaczego ten obraz pomaga odpowiedzieć na pytanie?
6. Dodaj kontekst: Porównaj mit z *Dziejami Tristana i Izoldy*. Co oznacza głóg łączący groby kochanków?

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Postaw tezę — W jakim sensie miłość Orfeusza okazuje się silniejsza niż śmierć, skoro Eurydyka nie wraca z nim na ziemię?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Miłość daje Orfeuszowi odwagę wejścia do zaświatów i porusza ich mieszkańców. Nie cofa jednak śmierci Eurydyki na stałe. Trwa jako pamięć, pieśń i wierność ukochanej.

2. Przypomnij przyczynę tragedii — Przed kim ucieka Eurydyka i co powoduje jej śmierć?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Eurydyka ucieka przed Aristajosem. Kąsa ją żmija i nimfa umiera. Parandowski przedstawia ją jako żonę Orfeusza, z którą łączyła go wyjątkowa miłość.

3. Zrozum siłę sztuki — Z czym Orfeusz schodzi do Hadesu? Jak na jego muzykę reagują Charon, Cerber i Erynie?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Orfeusz zabiera lutnię. Charon przewozi go przez Styks, Cerber milknie, a Erynie płaczą. Pieśń umożliwia coś, czego nie zapewniłaby przemoc: skłania władcę podziemi do wystuchania prośby człowieka.

4. Wyjaśnij warunek — Co nakazuje Hades i w którym momencie Orfeusz traci Eurydykę po raz drugi?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Orfeusz ma iść przodem i nie oglądać się za siebie. Eurydyka idzie za nim, prowadzona przez Hermesa. Tuż przed wyjściem na powierzchnię Orfeusz się odwraca, przez co Eurydyka na zawsze zostaje w podziemiu.

5. Odczytaj finał — Co po śmierci Orfeusza dzieje się z jego głową? Dlaczego ten obraz pomaga odpowiedzieć na pytanie?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Menady rozszarpują Orfeusza, ale jego martwa głowa nadal wypowiada imię Eurydyki. To symbol uczucia, które nie wygasa wraz ze śmiercią zakochanego, mimo że para nie odzyskała wspólnego życia.

6. Dodaj kontekst — Porównaj mit z *Dziejami Tristana i Izoldy*. Co oznacza głóg łączący groby kochanków?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Głóg wyrastający z grobu Tristana i sięgający grobu Izoldy symbolizuje więź trwającą po śmierci. Orfeusz próbuje przywrócić Eurydykę życiu; głóg nie oznacza dosłownego zmartwychwstania, lecz pamięć i duchową trwałość miłości. W obu opowieściach uczucie przekracza granicę życia w sensie symbolicznym.